

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מערכות תקון בישראל - טיפול ושילוחם עבריים - 0776

תאריך עדכון אחרון 2016-08-03

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קריימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר קיץ

שפת ההוראה: עברית

הטפסים: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכم): ד"ר רותם אפוד'

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rotemefodi@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס:ימי שישי 11:00-12:00

מורים הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה סוקר את מרכיבות התקון השונות בישראל ובעולם, ואת דרכי ההתמודדות בטיפול ושיקום עבריים ופורהי חוק.

במסגרת הקורס, נעמוד על דילמות שונות המתעוררות מעצם הטיפול בעברינים, נבחן את תועלות השיקום אל מול תועלות הענישה, ונכיר ממצאי מחקרים עדכניים העוסקים במוועדות של עברינים, בסיסו"ה השיקום ובפיקוח אחר צעديים.

הקורס יתמקד בעיקר בדרכי טיפול ושיקום של אסירים בבית הכלא, בפיקוח ובטיפול של אסירים משוחררים, בשיקום עברינים באמצעות תעסוקה, טיפול ומעקב אחר עבריני מין, שיקום בני נוער וצעירים, טיפול במכוירים לסמים.

מטרות הקורס:

הקורס נועד להכיר ולהבין את פעלותן של מרכיבות התקון (correction) בישראל, את דרכי הטיפול בפורעי חוק ואת אופי הפיקוח המוטל עליהם. כמו כן, נלמד את הרקע להקמתם של השירותים הללו, את מהלך התפתחותם, ואת תוכניות ההתערבות הייחודיות הקיימות, תוך בדיקת היבוכנות הצלחת הטיפול. לבסוף, ננסה ללמוד מהן המגמות לעתיד בתחום טיפול ושיקום עברינים, בעיקר לנוכח התמורות החברתיות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

* להכיר את מגוון מרכיבות הכליה, הטיפול והשיקום הקיימות בארץ, את התהווות ואת הצורך בקיומן.

* להבין מהם הצרכים השיקומיים הדיפרנציאליים של עברינים שונים

• לעמוד על טיבן של דילמות מוסריות העוסקות בענישה ובשיקום

• להעיר באופן ביקורתני夷 השגוי שיקום ומונעת מוועדות במונחים כלכליים, חברתיים ומוסריים

• להכיר את התשתית ההיסטורית והאידיאולוגית להתפתחות שירות התקון לאורך השנים, ואת המגמות העדכניות בכליה ובשיקום עברינים.

דרישות נוכחות (%) :

לא תתאפשר היעדרות מעבר למותר על פי כללי האוניברסיטה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, דינמים ותרגילים קבוצתיים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

במהלך הקורס ימדדו מאפייניהם הייחודיים של שירות התקון השונים :

חולפות כליה בישראל

מערכת הכליה והטיפול ב诱人 בית הכלא

הערכת הצלחה - מה עובד בשיקום עבריינים ?
שיקום אסירים משוחררים
טיפול במכורים לסתמים ולאלכוהול
תעסוקה כלכלית
טיפול בעבריני מין
שיקום ושיתוף בני נוער

היכרות עם המערכות השונות תיעשה תוך התייחסות לדפוסי העברינות השונים ולאופי הטיפול המותאם. כל זאת, בהתייחס לעברינות בישראל בראייה חברתית, לגורם העברינות, ולמערכת אכיפת החוק והחקיקה.

חומר חובה לקריאה:
הערכת הצלחה - מה עובד בשיקום עבריינים ?

- Andrews, D. A., Bonta, J., & Wormith, J. S. (2011). *The risk-need-responsivity (RNR) model does adding the good lives model contribute to effective crime prevention?*. *Criminal Justice and Behavior, 38*(7), 735-755.
- Bonta, J., & Andrews, D. (2010). *Viewing offender assessment and rehabilitation through the lens of the risk-needs-responsivity model. Offender supervision: New directions in theory. Research and practice, 19*-40.
- Bonta, J., & Andrews, D. A. (2007). *Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation. Rehabilitation, 6*, 1-22.
- Gendreau, P. (1996). *Offender rehabilitation what we know and what needs to be done. Criminal Justice and Behavior, 23*(1), 144-161.
- MacKenzie, D. L. (2000). *Evidence-based corrections: Identifying what works. Crime & Delinquency, 46*(4), 457-471.
- Ogloff, J. R. (2002). *Offender rehabilitation: From "nothing works" to what next? Australian Psychologist, 37*(3), 245-252.
- Raynor, P., Robinson, G., & Campling, J. (2005). *Rehabilitation, crime and justice* (p. 21). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.

טיפול ושיקום אסירים בבתי כלא

- Cullen, F. T. (2007). *Make rehabilitation corrections' guiding paradigm. Criminology & Public Policy, 6*(4), 717-727.
- Cullen, F.T., Jonson, C.L. & Nagin, D.S. (2011). *Prisons do not reduce recidivism: The high cost of ignoring science. The Prison Journal, 19*, 1-18.
- Cullen, F. T. (2013). *Rehabilitation: Beyond nothing works. Crime and Justice, 42*(1), 299-376.
- Cullen, F. T., & Gendreau, P. (2000). *Assessing correctional rehabilitation: Policy, practice, and prospects. Criminal justice, 3*(109-175).
- Gideon, L., Shoham, E. & Weisburd, D.L. (2010). *Changing prison into a therapeutic*

- milieu: Evidence from the Israeli national rehabilitation center for prisoners. The Prison Journal*. 90, 179-202.
- Martinson, R. (1974). *What works? Questions and answers about prison reform. The public interest*, 35(2), 22-54.
- Tripodi, S.J., Bledsoe, S.E., Kim, J.S. & Bender, K. (2011). Effects of correctional based programs for female inmates: A systematic review. *Research on Social Work Practice*, 21, 15-31.
- ויסבורד, ד', שחם, א', אריאל, ב', מנספיזר, מ', גנדעון, ל' (2005). מחקר מעקב בקרב אסירים משוחררים בוגרי מרכז השחרור הארצי בכלא השרון בין השנים 1997 - 1994. הרשות הלאומית למלחמה בסמים.
- חסיסי, ב', ויסבורד, ד', שחם, א', חביב, נ', אביב, ג', אלישע, א' זמיר, ר' (2014). הערכת תכניות השכלה : מחקר הערכת תכניות תקווין בשב"ס. שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית אשקלון.
- חסיסי, ב', ויסבורד, ד', שחם, א', חביב, נ', זליג, ע', אלישע, א' זמיר, ר' (2015). הערכת תכנית "בית התקווה" לשיקום ערבייני אלימים במשפחה : מחקר הערכת תכניות תקווין בשב"ס. שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית אשקלון.

טיפול במכורים לסמים

- Bahr, S. J., Masters, A. L., & Taylor, B. M. (2012). *What works in substance abuse treatment programs for offenders? The Prison Journal*, 92(2) 1-20.
- De-Leon, G. (1984). "Program Based Evaluation Research In Therapeutic Communities". In: Tims, F.M., and Ludford, J.P. (eds.) *Drug Abuse Treatment Evaluation: Strategies Program and Prospect*. Rockville, MD.
- De-Leon, G. (1995). *Therapeutic communities for addictions: A theoretical framework. International Journal of the Addictions*, 30(12), 1603-1645.
- Mitchell, O., MacKenzie, D., & Wilson, D. (2012). *The effectiveness of incarceration based drug treatment on criminal behavior: A systematic review. Campbell systematic reviews*, 8(18).
- Patterson, S., Lennings, C.J. & Davey, J. (2000). *Methadone Clients, Crime, and Substance Use. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 44, 667-680.
- Ronel, N. (2000). *From self-help to professional care: An enhanced application of the 12-step program. The Journal of Applied Behavioral Science*, 36, 108-122.

לויט, ש' (1999). הקשר בין משתני רקע וטיפול לבן התמדה והימנעות מסמי רחוב במרכז מתודן ירושלים. (עבודה לשם קבלת תואר מוסמך, האוניברסיטה העברית בירושלים, 1999).

סלע, א' (2002). *קהילות טיפוליות בישראל: הלכה ומעשה. בתוך : בוחן מ' חובב (עורך), טיפול ושיקום של נפגעים סמים בישראל (עמ' 185-216)*. תל אביב: צ'ריקובר.

טיפול ותעסוקה

- Bushway, S. D., & Apel, R. (2012). *A signaling perspective on employment based reentry programming. Criminology & public policy*, 11(1), 21-50.

ביאלר, ג', ופלד, ר (2011). פיקוח ותעסוקה - תרומתם של הפיקוח והתעסוקה לשיקום של אסירים משוחררים בישראל. צוהר לבית הסוהר, 14, 130-113.

DOIידסקו, ע' וילק, ד' (2011). תעסוקת אסירים ככלי שיקומי. ייחידת המחבר של שירות בתי-הסוהר. ויסבורד, ד', חסינס, ב', שחם, א', אביב, ג', אלישע, א' וחביב, נ' (2014). הערכת תוכנית השיקום הקבוצתי: מחקר הערכת תוכניות תקון בשבי". שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית אשקלון.

שיקום אסירים משוחררים

Petersilia, J. (2004). *What works in prisoner reentry - Reviewing and questioning the evidence*. Fed. Probation, 68, 4.

Shoham, E. & Timor, U. (2006). Rehabilitation of released prisoners in the kibbutz: From isolation to segregation. *Journal of Offender Rehabilitation*, 44, 1-22.

אמיר, מ' ודרובני, ש' (1993). ההוסטלים של הרשות לשיקום אסירים כאמצעי לשיקום אסירים משוחררים. ירושלים: הרשות לשיקום האסיר.

אמיר, מ' הורוביץ, מ' ושגב, ב' (2005). שיקום האסיר המשוחרר בקהילה. ירושלים : המכון לקריםינולוגיה באוניברסיטה העברית והרשות לשיקום האסיר.

אפוד, ר' (2014). שחרור מוקדם של אסירים בוועדות שחרורים : היבטים של שיקום, ענישה ופיקוח. עבודה לשם קבלת תואר דוקטור. האוניברסיטה העברית בירושלים : בית הספר לעבודה סוציאלית ברמן, א' וילק, ד' (2015). רצידיביזם של אסירים פליליים משוחררי 2008. שירות בתי הסוהר : מנהל התכנון, ייחידת המחבר.

שהם, א', יהושע, ש' ואפוד, ר' (2013). מחקר הערכה של מיזם הפיקוח האלקטרוני בקרב אסירים משוחררים ברישויון ברשות לשיקום האסיר. אשקלון : מכון שא"מ, המכללה האקדמית אשקלון.

עברית מיין

Evans, D. N., & Cubellis, M. A. (2014). *Coping with Stigma: How Registered Sex Offenders Manage their Public Identities*. American Journal of Criminal Justice, 1-27.

Levenson, J. S., & Zgoba, K. M. (2014). *Sex Offender Residence Restrictions: The Law of Unintended Consequences*. In R. G. Wright (Ed.), *Sex Offender Laws: Failed Policies, New Directions*, (pp. 180-190). New York: Springer.

- Yates, P. M., Prescott, D., & Ward, T. (2010). *Applying the good lives and self regulation models to sex offender treatment*. Brandon, VT: Safer Society.

אופק, א' (2006) . תוכנית הטיפול הקבוצתי בעבריני מין מתבגרים. ירושלים : משרד העבודה והרווחה.

אידיסיס, י' ושותרי, מ' (2009). מרכז יומ לטיפול בעבריני מין בקהילה. ירושלים : המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחבר והתכנון והางף לפיתוח שירותי.

בן דוד, ש' ושותרי, מ' (2008). התגובה החברתית לעבריini מין: ענישה, פיקוח, טיפול ושיקום מונע. בთוך א' שחם (עורכת), הפיקוח על עבריini מין בישראל, ענישה או טיפול? (עמ' 197-183). תל אביב: המכללה האקדמית אשקלון והוצאה פרלשטיין - גינוסר.

לרבנו, ח' וועז, א' (2011). למה אסור להתאהב בחוק הגנה על הציבור מפני עברייני מין - מבט ביקורתית. *הפרקليיט*, נ"א, 205-227.

עדן, ט' ובר, י' (2010). הטיפול בעברייני מין בשירות המבחן למבוגרים. בתוך מ' שחרור, ש' בן דוד ומ' חובב (עורכים), *טיפול בעברייני מין בישראל: אתגרים בזיהוי, אפיון ובמקרה טיפול* (עמ' 149-170).

ירושלים: כרמל.

שילוב ושיתופו נוער

Goldston, B. & Muncie, J. (2006). Rethinking youth justice: Comparative analysis, International human rights and research evidence. Youth Justice, 6, 91-106.

חובב מ', מהל ח' וגולן מ' (עורכים) (2008). מסיקון לסייעי - התערבותיות טיפולית בנוער עובר חוק ובצדדים במצוקה. *ירושלים : כרמל*.

חובב, מ' ועדן, ל' (2008). שירות המבחן לנוער בישראל - רקע, התפתחות השירותים וPGAות לעתיד. בתוך : מ. חובב, ח. מהל ו. גולן (עורכים), מסיקון לסייעי: התערבותיות טיפולית בנוער עובר חוק ובצדדים במצוקה (עמ' 51-85). *ירושלים : כרמל*.

סלונים-נבו, ו' (1999). האם הטיפול של שירות המבחן לנועריעיל? בתוך : מ. חובב, מ. גולן ו. וונדר (עורכים), *עובי חוק בישראל: הערצת תוכניות טיפול* (עמ' 46-27). תל אביב: צ'ריקובר.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכיב הציען הסופי :	
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %	0 %
הרצאה 0 %	0 %
השתתפות 0 %	0 %
הגשת עבודה 80 %	80 %
הגשת תרגילים 20 %	20 %
הגשת דיז'חות 0 %	0 %
פרויקט מחקר 0 %	0 %
בחנים 0 %	0 %
אחר 0 %	0 %

מידע נוסף / הערות: